

Sociologen

Sociologen/ andere belangrijke personen	Belangrijke concepten/ theorieën, visies,... per socioloog/ persoon
Anthony Giddens (Britse socioloog)	<ul style="list-style-type: none"> ● Sociologie = studie menselijk sociaal leven, van menselijke groepen en samenlevingen ● Reflexieve monitoring van het handelen = voortduren succesvol sturen & controleren van de eigen handelingen door de actor (eigenschap van samenhandelen/ ook bewuste/ psychische betrokkenheid genoemd)
Max Weber (Duitse socioloog)	<p>Individuegerichte visie</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Sociale betrekking = sociaal handele 2/meer actoren wederzijdse georiënteerdheid samenhandelen ● Principe van scheiding tussen feiten en waarden empirische kennis mogelijk los van waardering (↔ Becker: kritische/ geëngageerde sociologie) ● Etnie = sociaal verband met wij-gevoel door gemeenschappelijk cultureel erfgoed,... ● Uitbreiding Tönnies: berekend individualistisch handelen ook in andere functiesystemen = vorm van doelrationeel handelen = berekende, planmatige omgang met middelen en hun gekende neveneffecten met het oog op het bereiken van een doel ● Webers begrijpende sociologie <ul style="list-style-type: none"> Interpretatieve/ hermeneutische sociologie: uitleggen individuele motieven/ bedoelingen Gedrag = buitenkant (uiterlijk waarneembaar) ↔ beweegredenen/ motieven voor handelen = binnenkant DUS: handelen = te begrijpen zinsamenhang die gedrag betekenisvol maakt 2 hoofdvormen van begrijpen: <ol style="list-style-type: none"> 1. Actueel begrijpen 2. Verklarend begrijpen 3 gevolgen begrijpende sociologie/ verschillen met Durkheim: <ol style="list-style-type: none"> 1. Verschillende opvattingen over verklaren <ul style="list-style-type: none"> D: voorgegeven en dwingende sociale feiten als een rol verklaren wat mensen doen W: verklaren = begrijpen individuele motieven om bijvoorbeeld rol te spelen - Methodologisch individualisme = bij het bestuderen van het sociale, moeten de verklaringen op het niveau van individuele, betekenisgeladen handelingen worden gevonden 2. Verschillende benadering van sociale verbanden/ netwerken <ul style="list-style-type: none"> D: ze bestaan 'as such' = verdinglijking/ reïficatie W: 'lege namen' voor samenhandelen van gemotiveerde individuen nominalisme

3. Verschillend uitgangspunt

D: Sociocentrisme: sociale individuele

W: actorcentrisme: individuele sociale

BESLUIT: conservatieve anti-verlichting ↔ verlichting +

liberalisme: geloof in autonome individue met eigen

bewuste wil/ beweegredenen

MARX: nadruk op eco belangstelling

Hoe verklarend begrijpen?

1. Correct begrijpen van de achterliggende motivatie = eis van de zin-/ betekenisadequatheid

2. Effectief verklaren = eis causale adequaatheid = kunnen aantonen grote kans/ statistische waarschijnlijkheid van de causale relatie tussen het handelen en een bepaald motief

WANT: niet iedereen strikt/ exclusief motief focussen op typische/ doorsnee, sociaal gedeelde motivaties in het onderling vergelijkbare handelen van categorieën van individuen

constructie van een ideaaltype = 'overdrijving' = uitvergroten 1 motief tot verklarende beweegreden

(meerdimensionaal + indien afwijkend nieuw/ uitzonderingsverklaring + al dan niet aansluitend aan bewuste motieven + ook van grootschalige verbanden)

- Weber over typen van sociaal handelen

Object van de sociologie = sociaal handelen = handelen

betrokken op dat van 1/ meerdere anderen resultaat =

gemotiveerde handelingen en tegen-handelingen = interactie

Grondlegger interactionisme!

4 vormen van sociaal handelen gebaseerd op ideaaltype:

1. Doelrationeel handelen: middelen op berekende, efficiënte manier inzetten bij het nastreven van een doel zoals winst, kennis,...

W: tijdsdiagnose = doelrationalisatie

2. Waarderationeel handelen idealisme (niet efficiënt zijn, maar consequent zijn primeert)

3. Affectief handelen

4. Traditioneel handelen

- **Sociale orde versie Weber:**

Sociale relaties kunnen ook zonder wederzijdse solidariteit/ gedeelde waarden (↔ Durkheim)

Uitgangspunt: sociale orde ontstaat uit wederzijdse oriëntatie van actoren op veronderstelde zingeving/ motivatie in het handelen van de andere(n) die worden verwacht en de verwachte beweegredenen richten mee het eigen sociale handelen en samenhandelen

DUS: eigen handelen oriënteren op de verwachting die je hebt tegenover de ander

Wat verwacht wordt is geen positiegebonden doen of laten, maar betekenisvol handelen vanuit gekende/

veronderstelde beweegreden/ intentie (kan wel zijn dat de verwachtingen van iemands motivatie en daarbij horend handelen samenhangt met iemand sociale positie bv. docent – student)

CLOU: hoe doelrationeler iedereen handelt, hoe gelijkvormiger iedereen op situaties zal reageren
ontstaan continuïteiten van handelen (orde)

Doelrationeel handelen zorgt voor verwachtbaar gedrag
gemakkelijker om je handelen er als ego op te oriënteren

- Kapitalisme volgens Weber

Marx: Kapitalisme = productief maken van geld door uitbuiting niet-bezittende klasse door bezittende klasse

Weber: burgerlijke bedrijvenkapitalisme = doelrationele/ berekende omgang met kapitaal vanuit winststreven (= ideaaltype)

Doelrationeel winst nastreven:

1. Economisch doelrationeel handelen = berekend productiemiddelen inzetten met oog op winst
 - Voortdurend kosten-baten
 - Handelingen erop oriënteren
2. Berekend winst herinverteren met het oog op nieuwe winsten = 'kapitalistische geest' als ideaaltype
 - Typisch moderne SL
 - Ascetische levensstijl: spaarzaam + onthecht leven
 - Kapitalistische geest van spaarzaamheid en herinvesteren uit protestantse ethiek;

Predestinatieleer van Calvijn: mens al dan niet door God uitverkoren men weet dat niet onzekerheid. Men maakte deze leer leefbaar door protestantse ethiek: handelen richten op heilszekerheid in de hoop uitverkoren te zijn teken uitverkorenheid = economisch succes sobere levensstijl en toewijding beroep door eigen inspanning leek het dat ze uitverkoren waren (cf. self-fulfilling prophecy)

Verschil heden: willen vs moeten DUS: waarderationeel handelen doelrationeel handelen (onbedoeld gevolg?)

BESLUIT: verzelfstandigde kapitalisme = machtige, moderne kosmos die dwingt tot doelrationeel winsten nastreven verschijnt als sociaal feit à la Durkheim (↔ Marx materialistische maatschappijvisie: culturele factoren tot bovenbouw MAAR kunnen ook causale factoren zijn)

- After Weber: symbolisch interactionisme versie Blumer
- Webers ideeën geven kritiek op Durkheimiaanse traditie:
 1. Sociale feiten volgens Durkheim determineren het verloop van het interactieproces niet, maar conditioneren dat alleen
 2. Weber onderscheidt schijnbare vaste patronen, situatiedefinities en interpretaties dankzij herhaaldelijke bevestiging ze blijven bestaan door herhaaldelijk gebruik

van dezelfde interpretatieschema's gaan uit zichzelf voortzettende patronen worden afhankelijk van herhaling bevestigde definitie voor continuïteit kunnen dus op elk moment doorbroken worden (↔ Durkheim en Parsons)

- Weberiaanse traditie: cultuur als betekenisgeving
interpretatief cultuurbegrip = cultuur van een sociaal verband is gelijk met de daarbinnen gegeven mogelijkheden om de werkelijkheid actief betekenis te geven of te interpreteren en zinvol met anderen te communiceren

Taal als cultuur: belangrijkste medium betekenisgeving EN communicatie (basiseenheden tekens = combi uiterlijk waarneembare materiële drager/ betekenaar + niet-waarneembare betekenissen koppeling = kwestie van codering

DUS: teken = $\frac{\text{betekenaar (=symbool)}}{\text{betekenis}}$

Interpretatie van betekenaren:

1. Denotatie (letterlijk)
2. Connotatie (figuurlijk/ bijbetekenis)
Hangen beide samen met conventies binnen interpretatiegemeenschap denotatieve en connotatieve codes
(denotatie + conotatie = semantische of betekeniswaarde)
3. Referent (wat ze aanduiden in realiteit)
(=referentiële-/ waarheidswaarde)
Wisselt met werkelijkheidsopvattingen interpretatiegemeenschap (= 1^e doorsteek mentalistisch cultuurbegrip)
(2^e doorsteek metalistisch cultuurbegrip:
 - a. Geïstitutionaliseerde karakter van vele codes
 - b. Waarheidswaarde varieert met overtuigingen interpretatiegemeenschap)

Terug naar taal:

1. Primair medium symbolische communicatie
2. Primair medium individuele betekenisgeving (denken in taal/ taal = bril die we niet kunnen afzetten)

Interpreteren = classificeren

Taal = sociaal gedeeld fonds van mogelijke betekenisgeving interpretatieve cultuurvisie niets is dwingend/ voorgegeven MAAR individuele selectiemogelijkheden 2 consequenties:

1. CONTRA sociale feiten: beperkend en mogelijk makend (bv. vakjargon)
2. CONTRA: cultuur als op zichzelf staand: culturele of symbolische handelingen MAAR tegelijk culturele of symbolische structuren = sociaal dominante patronen geassocieerde symbolen en hun betekenis

Structuralisme als studie van cultuur-als-betekenisgeving

	<p>Betekenisgeving = classificeren of categoriseren EN zo ook onderscheiden van andere klassen classificatieschema's of geïnstitutionaliseerde tweedelingen</p> <p>Dominante cultuur versie interpretatieve cultuur = vaak gebruikte classificatieschema's bij het interpreteren van de werkelijkheid</p> <p>Culturele interpretatiestrijd of cultureel grenswerk</p> <p>Pointe van interpretatief cultuurbegrip: mensen interpreteren zichzelf en de werkelijkheid a.d.h.v. classificatieschema's conflict/ culturele-/ definitiestrijd:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Zelfde schema, uiteenlopende betekenissen (bv. kunst vs. niet-kunst) 2. Uiteenlopende classificatieschema's bij duiding eenzelfde fenomeen (bv. 'framing' in de politieke sfeer) <p>Symbolisch-, betekenis- of interpretatiekader = geheel symbolen en betekenissen (politieke '-ismen', subculturen,...)</p> <p>(kanttekeningen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Essentialisme variant: naturalisering/ biologisering - Betekenisrealisatie zoals man-vrouw variant: symbolisch of cultureel grenswerk) <p>Betekenisrealisatie ook in consumptiesfeer</p> <p>Koopwaren connoteren via design en reclame = tekenwaarde</p> <p>Culturele/ symbolische macht interpretatief gezien (vanuit conflict-sociologisch perspectief)= definitie-/ interpretatiemacht cultureel gezag (pos. Afhankelijk) tweedeling deskundigen en leken belang kennisgezag professies/ kennisberoepen</p> <p>Tweedeling normaal en abnormaal</p> <p>(kanttekeningen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Doorsteek ideologie/ hegemonie legitimatie sociale ongelijkheid - Kennisgezag verhult machtsuitoefening omdat deze als legitiem doorgaat = cultureel/ symbolisch geweld)
<p>Émile Durkheim (Franse socioloog)</p>	<p>Groepsgerichte visie</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Verdedigt reïficerende denkwijze/ verdinglijking ● Systeemtheorie/ functionalisme ● Voorvechter disciplinering (academische erkenning) sociologie + klassieke fase sociologie ● Durkheims sociale feiten <p>De sociologische methode = houding van fysisch of biologisch t.o.v. sociale verschijnselen, ze van buitenaf bestuderen 7</p> <p>uitgangspunten;</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Sociale feiten als dingen bestuderen

Sociale feiten = eig studieobject sociologie (positivisme)

2. Sociale fenomenen hebben een eigen werkzaamheid, bovenindividueel bepalen individuele handelen
Extern, voorgegeven en dwingend
Uiterlijke dwang socialisatie zelfdwang
solidariteit sociale feiten
3. Verklaringsregel: sociale feiten moeten vanuit andere sociale feiten verklaard worden
4. Empirische vuistregel: via patronen in statistiek ontdekken
5. Durkheims visie = deterministisch: sociale feiten bepalen individueel handelen (doorwerking in levens)
6. Sociologisme = persoonlijk handelen verklaren vanuit sociale (cf. Bourdieu)
7. Sociocentrisme = sociale vormt zelfstandige realiteit van waaruit je individueel handelen moet begrijpen (cf. Marx: maatschappelijk zijn bepaalt bewustzijn)

- **Durkheims visie op sociale orde:**

(sociale solidariteit, cohesie en integratie !)

2 basisvormen sociale orde :

1. Mechanische solidariteit

= sociale cohesie/ integratie die quasiautomatisch voortvloeit uit overeenkomst in opvattingen en levenscondities (in eenvoudige, primitieve samenlevingen)
Sterk collectief bewustzijn = gedeelde overtuigingen en gevoelens werken als sociaal feit DOOR lage taakdifferentiatie remt zelfontplooiing, iedereen vergelijkbaar leven = sociale uniformiteit gelijke opvattingen

DUS: gemeenschappelijke denken overstijgt individuele denken

2. Organische solidariteit

= sociale cohesie door wederzijdse afhankelijkheid door hoge graad van taakdifferentiatie (in moderne samenleving)
hoge taakdiff zorgt voor zelfontplooiing + individualisme (sociaal feit) + gegeneraliseerde afhankelijkheden (geen collectief bewustzijn)

D: twijfelt aan bindingskracht moderne organische solidariteit nood aan minimum van mechanische solidariteit/ collectief bewustzijn (cf. Comte) OF nood aan morele feiten = waarden en normen die als sociale feiten werken (cf. Kant: moraal = moet-/ plichtsgevoel) (verschil Kant en Durkheim: K heeft het over een God ↔ D heeft het over samenleving die moraal oplegt en bewaakt)

D: erkent deels bestaan mechanische solidariteit (bv. nationalisme, ...) MAAR niet voldoende: nieuwe moraal moet worden doorgegeven door onderwijs

- After Durkheim: dubbel gelede stroming; systeemtheoretische benadering (Parsons) + functionalisme (Merton & Parsons)

- Durkheimiaanse traditie: cultuur als gedachtengoed
 mentalistisch cultuurbegrip (dominante cultuurbegrip):
 Mentalistisch cultuurbegrip = cultuur is een mentaal of ideëel
 iets, want het gaat om gedeelde opvattingen en gedachten
 sociale integratie/ solidariteit
 3 soorten opvattingen:
 1. Overtuigingen = definities van de werkelijkheid of
 opvattingen over 'wat is' (botst tussen verschillende
 culturen)
 2. Waarden = opvattingen over het wenselijke, over wat moet
 en nastrevenswaardig is (aansluitend bij overtuigingen,
 werken als handelingsmotieven zetten aan tot bepaalde
 levensstijl met concrete gedragingen en beslissingen)
 3. Normen = regels of handelingsvoorschriften over wat wel of
 niet hoort (praktische vertaling van waarden, formeel vs
 niet-formeel, vertaalt in verwachtingen)
 Cultuurpatroon in de moderne samenleving:
 - Overtuiging: mensen al vrije en zelfbewuste wezens
 quasi-heilig
 - Waarde: individuele vrijheid
 - Norm: eigen opinie (formele: bv. mensenrechten en
 informele: bv. beleefdheidsnormen)
 ⇒ Cultuur werkt als sociaal feit: voorgegeven, dwingend, ...
 Geïstitutionaliseerde cultuur:
Cultureel patroon = zekere mate van samenhang tussen de
 verschillende componenten (overtuigingen, waarden en
 normen) MAAR: over vertaling van overtuiging waarden
 normen vaak discussie
Cultureel pluralisme = minderheids- vs
 meerderheidsculturen
 1. Dominante cultuur: cultuurpatroon dat binnen breed
 sociaal verband, zoals een nationale samenleving,
 toonaangevend is
 2. Subcultuur: minderheidscultuur met opvattingen die
 gedeeltelijk afwijken van meerderheids-/ dominante
 cultuur
 3. Tegen- of contracultuur: minderheidscultuur waarvan
 de opvattingen ingaan tegen/ volledig afwijken van de
 dominante cultuur
 Opvattingen binnen meerderheids- en minderheidsculturen
 zijn bovenindividueel, voorgegeven en dwingend
 geïstitutionaliseerde cultuur (werkt als sociaal feit via
 socialisatie doorgegeven)
 Indeling geïstitutionaliseerde normen: William Sumner
 - Durkheim over zelfdoding
 Dubbel gevaar de-institutionalisering waarden en normen:
 1. Geordend sociaal verkeer/ samenleven heeft nood aan
 geïstitutionaliseerde normen

	<p>2. Nodig voor 'het slechte in de mens' in bedwang te houden</p> <p>DUS: niet enkel SL nood aan waarden en normen, maar ook individu bij anomie/ normloosheid zelfdoding</p> <p>Zelfdoding:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Sociaal feit: dwingende en voorgegeven neiging met collectieve tendensen (bep categorieën of periodes) 2. Sociale oorzaken (verklaringsregel) <p>4 typen van zelfdoding:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. <u>De egoïstische zelfmoord</u> Religie, gezinstoestand, politieke toestand 1 factor: sociale cohesie DUS: egoïstische zelfmoord is het gevolg van overmatig individualisme of een te zwakke sociale cohesie (reden: onvoldoende bestaansgrond want levenszin = sociaal gedeeld leven) 2. <u>De altruïstische zelfmoord</u> Soldaten bovenmatig grote sociale cohesie DUS: altruïstische zelfmoord is het gevolg van opgenomen zijn in sociaal verband met bovenmatig sterke cohesie (reden: sociale is te zeer bestaansgrond waardoor niet bestand tegen afwijzing, conflict,...) 3. <u>De anomische zelfmoord</u> Anomie = wegvallen van normen die het menselijke verlangen reguleren hogere zelfmoordkans bij eco crisis/ plotse welvaartstijging en bij gescheiden mannen WANT 'kwaad van de oneindigheid' = steeds nieuwe genoegens willen najagen DUS: anomische zelfmoord = gevolg van situatie van normloosheid waardoor er onderregulering van het menselijke verlangen is (reden: kortstondige ervaringen maar geen diepere levenszin/ - doel) 4. <u>De fatalistische zelfmoord</u> Zelfmoord door overregulering (bv. slaven) De anomische mens, versie Durkheim Reden voor noodzakelijke begrenzing menselijk verlangen = natuurlijke aard van de mens bij onderregulering = 'the sky is the limit' maakt niet gelukkig 'kwaad van de oneindigheid' doelloos en zinloos verlangen <ul style="list-style-type: none"> - Acute anomie - Chronische anomie Op weg naar anomische maatschappij met chronische anomie? <ol style="list-style-type: none"> 1. Versoepelde wetten rond echtscheiding 2. Onbepert nastreven economische groei en welvaart (grenzeloos verlangen) <p>(kanttekeningen)</p>
<p>Karl Marx (Duitse socioloog)</p>	<p>Conflictgerichte visie</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Aanhanger conflictsociologische traditie?

- Denker klassenongelijkheid als structuurkenmerk van alle maatschappijen + modern kapitalisme
- Materialistische maatschappijvisie: economie!!!
- Antropologisch materialisme: materiële werkelijkheid is zowel de bron als het resultaat van menselijke arbeid
- **Klasse, versie Marx** = positie binnen de maatschappelijke tegenstelling tussen de bezitters en niet-bezitters van de productiemiddelen (these ↔ antithese) (grootgrondbezitters ↔ lijfeigenen) (kapitaalbezitters ↔ arbeidersklasse)
- Meerwaarde = waarde arbeid – geproduceerde waarde arbeider
- Klassentegenstelling (structuurkenmerk) = afhankelijk van productiewijze economische uitbuiting tegengestelde klassenbelangen bezitters: minder loon, hogere productiviteit ↔ niet-bezitters: hoger loon, minder productiviteit klassenstrijd = directe confrontatie tussen beide klassen o.b.v. tegengestelde belangen
- **Modern kapitalisme; versie Marx:**
 1. Reproductief maken van geld door koopwaren te produceren en deze voor geld te ruilen op de markt formule 'het kapitaal' = $G - W = G' - G > G = \text{winst}$
 2. Zoekt voortdurend nieuwe afzetmarkten nieuwe afzetmarkten OF commodificatie = vervangen van zelfgemaakte dingen/ activiteiten door koopwaren
 3. Kent harde concurrentielogica: concurreren meer uitbuiting en nog meer concurrentie verhoogde klassenstrijd faillissementen verarming arbeidersklassen meer kapitaalconcentratie klassenpolarisatie = verdwijnen middenklasse (vandaag de dag: wel concentratietendens [global players] MAAR geen klassenpolarisatie [middenklasse bestaat nog])
- **Marx materialistische maatschappijvisie:** kapitaal beïnvloedt (in)direct andere functiesystemen DUS klassenverhouding (bezitters en niet-bezitters) [*onderbouw*] is de basis voor andere functiesystemen [*bovenbouw*] en determineert deze ook = [*schema van onder- en bovenbouw*]
- Klassenverhouding heeft 2 gezichten: een ongelijke machtsverhouding met dominantie van het kapitaal MAAR ook machtsstrijd ook deze beïnvloedt de bovenbouw (uitbouwen verzorgingsstaat e.d.) onbedoeld gevolg: geen klassenpolarisatie
- **Sociale orde, versie Marx:** synoniem voor klassenorde (ongelijke verhouding) en klassenconflict (onenigheid daarvan). Marx' visie op sociale orde is sociocentrisch: klassenverhoudingen als onderbouw, bepaalt het functioneren van de bovenbouw "maatschappelijk zijn bepaalt bewustzijn"
- Na Marx: 2 grondlijnen; kritische theorie + conflictologie conflictologische traditie (1^e generatie: Dahrendorf en 2^e generatie: Bourdieu)

	<ul style="list-style-type: none"> • Over strijd om de legitieme cultuur bij Bourdieu soort van klassenstrijd • Cultuur als ideologie (groepsgerichte visie Durkheim en Merton conflictgerichte visie Marx) Ook 'gedeeld gedachtengoed' MAAR: opgelegde cultuur door heersende klasse culturele macht Ideologie = onware ideeën die sociale ongelijkheid goedpraat (bv. politieke ismen) Marx zegt dat economische macht (onderbouw) doorwerkt in culturele sfeer (bovenbouw) (ideeën verspreiden via media,...) materiële macht = geestelijke macht (bepalen doen en laten mensen) Media = cultuurindustrie: verspreidt onware ideeën en is gericht op winst en ideologische functie • Over tekenwaarde van goederen: <table border="1" data-bbox="603 779 1374 1120"> <tr> <td>Ruilwaarde</td> <td>Economische waarde</td> <td>Behoeftte aan tekenwaarde</td> </tr> <tr> <td>Gebruikswaarde</td> <td>Functionele waarde/ nut</td> <td>Alibi</td> </tr> <tr> <td>Tekenwaarde</td> <td>Semantische waarde</td> <td>Merknaam = 'lege naam' (connoteert luxe)</td> </tr> </table> 	Ruilwaarde	Economische waarde	Behoeftte aan tekenwaarde	Gebruikswaarde	Functionele waarde/ nut	Alibi	Tekenwaarde	Semantische waarde	Merknaam = 'lege naam' (connoteert luxe)
Ruilwaarde	Economische waarde	Behoeftte aan tekenwaarde								
Gebruikswaarde	Functionele waarde/ nut	Alibi								
Tekenwaarde	Semantische waarde	Merknaam = 'lege naam' (connoteert luxe)								
<p>Norbert Elias (Duits-Britse socioloog)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Afhankelijkheidsverhouding/ sociale binding = actoren die elkaar in vele relaties nodig hebben • Egocentrisch maatschappijbeeld = reeks cirkels rond 'ego'. Elke nieuwe cirkel heeft meer sociale afstand van het ego minder individuele betrokkenheid sociale blindheid • Zelfbeheersing/ 'drift-en-affectcontrole' • 'controlled decontrolling' = zelfcontrole wordt gecontroleerd versoepeld binnen het kader van geciviliseerd standaardgedrag 									
<p>Abram De Swaan (Nederlands socioloog)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Gegeneerde afhankelijkheid = aangewezen geraken op steeds meer mensen, door vertakkende netwerken, maar steeds beperkter • Van bevelshuishouding onderhandelingshuishouding 									
<p>Wright Mills (Amerikaans socioloog)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Sociologische verbeeldingskracht = <ol style="list-style-type: none"> 1. Algemene zin = zichzelf observeren als knooppunt in menigvuldige sociale bindingen, verbanden, netwerken die eigen denken vormgeven 2. Beperkte zin = persoonlijke problemen met sociale feiten te verbinden en in bredere historische context te plaatsen depersonaliseren 									

<p>Zygmunt Bauman (Pools-Britse socioloog)</p>	<ul style="list-style-type: none"> Defamiliarisering = vertrouwde stukjes realiteit onvertrouwd en blijken meerdere dimensies te hebben (belangrijke taak sociologen) Identificaties is volgens hem de nooit afgemaakte identiteit
<p>Howard Becker (Amerikaans socioloog)</p>	<ul style="list-style-type: none"> Defamiliariserende kijk op kunstbedrijvigheid (Joint product) Kritische/ geëngageerde sociologiebeoefening (zachte [standpunttheorie]/ harde vorm) Symbolisch interactionist: professies doen aan labeling en etikketering onderscheiden daarbij normdoorbreken gedrag EN deviantie of publicly labelend wrongdoing Vaak definitiemacht van professies als evident beschouwd MAAR maken tweedeling 'normaal' en 'abnormaal' (bv. rouwproces 6 maanden)
<p>William Thomas (Amerikaans socioloog)</p>	<ul style="list-style-type: none"> Thomas-theorema: 'if men define situations as real, they are real in their consequences'
<p>Robert K. Merton (Amerikaans socioloog)</p>	<p>Groepsgericht</p> <ul style="list-style-type: none"> Gebaseerd op Thomas-theoreme: Self-fulfilling prophecy = aanvankelijk onware situatiedefinitie zorgt onbedoeld voor handelen dat de oorspronkelijk onware stelling waarmaakt Mertons functionalisme Focus van zijn functionalisme = bestuderen van mogelijke positieve en negatieve gevolgen van een sociaal fenomeen voor 1/meer andere sociale fenomenen = veralgemeend functionalisme (staat los van functionele vereiste en systeemtheorie!!!) Functionalisme: <ol style="list-style-type: none"> Sociaal verschijnsel kan functioneel en disfunctioneel zijn <ol style="list-style-type: none"> Functie, versie Merton = positief gevolg van een sociaal fenomeen, in brede zin, voor ander sociaal verschijnsel/ verband Disfunctie, versie Merton = negatieve gevolg van een sociaal fenomeen, in brede zin, voor een ander sociaal verschijnsel/ verband <p>(vb. sociale zekerheidsstelsel: functie = bescherming tegen armoede en werkloosheid ↔ disfunctie = weinig motivatie om nog te werken want verschilt niet veel van minimumloon)</p> (Dis)functie kan bedoeld of onbedoeld zijn <ol style="list-style-type: none"> Manifest Latent <p>(kanttekeningen)</p> <ul style="list-style-type: none"> De anomische mens, versie Merton Anomie versie Merton = als geïnstitutionaliseerde normen (middelen voor het bereiken van een cultureel doen) aan impact verliezen en louter doelrationele logica van efficiëntie de overhand neemt

	<p>(verschil D: geen zin-/ doelloosheid MAAR belang van het doel resulteert in anomisch handelen) Effectiefste procedure boven institutioneel handelen (de-institutionalisering van middelen) Mertons anomietypologie:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Conformisme: beweegt zich (ook bij tegenslag) binnen de cultureel afgebakende lijnen succeswaarde en normen om deze te bereiken worden verinnerlijkt <i>Hoge (midden)klasse</i> 2. Innovatie (anomie): doel wel verinnerlijkt, maar niet per se de institutionele normen die voor realisatie zorgen zo efficiënt/ doelrationeel mogelijk winst nastreven door bv. gebruik van illegale handelingen deviant/ normafwijkend handelen (formele rechtsregels worden overtreden) <i>Hoge arbeidersklasse en nieuwkomers</i> 3. Ritualisme: streeft geen rijkdom na, maar volt wel dwangmatig de institutionele normen blijft zijn best doen, maar verbindt handelen niet langer met doel om 'rijk te worden' <i>Lage middenklasse</i> 4. Terugtrekking: behalve de droom wordt ook de normering opgegeven na falen afkeren van dominante cultuur <i>Lage lage klasse</i> 5. Rebelle: dominante cultuurpatroon wordt verworpen, maar formuleert alternatieve waarden/ doelen en nieuwe, legitiem geachte middelen <i>Stijgende sociale groep</i> <p>Merton betreft sociale ongelijkheid in typologie</p> <p>(kanttekeningen)</p>
<p>Mark Elchardus (Belgisch socioloog)</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Positiegebonden verwachtingen = grondstof van het samenleven ● Empathie van de tegenposities vermijdt vaak dat rollenincongruenties veranderen in een rollenconflict (Dahrendorf) 4 manieren om met rollenconflict om te gaan <ul style="list-style-type: none"> - Rollen scheiden - Één rol voorrang geven - Exit: verlaten van positieveld - Thematiseren van tegenstrijdigheden en compromis zoeken
<p>Harold Garfinkel (Amerikaans socioloog)</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Ordeverstorende experimenten
<p>John Goldthorpe (Britse socioloog)</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Klassenindeling obv. marktsituatie (inkomen, zekerheid, verbetering) EN werksituatie (beroeps categorie, autonomie) Drie grote klassen + subklassen; <ol style="list-style-type: none"> 1. DIENSTENKLASSE

	<ul style="list-style-type: none"> 1a. hoge leidinggevendenden, vakspecialisten, managers & eigenaars grote ondernemingen 1b. managers kleinere ondernemingen, hogere technici,... 2. INTERMEDIAIRE-/ MIDDENKLASSE <ul style="list-style-type: none"> 2a. hoofdarbeiders, servicepersoneel 2b. kleine zelfstandigen en bedrijfseigenaars 3b. lagere technici, chefs handarbeiders,... 3. ARBEIDERSKLASSE <ul style="list-style-type: none"> 3a. geschoolde handarbeiders 3b. ongeschoolde handarbeiders
Wilkinson & Pickett	<ul style="list-style-type: none"> ● Gevolgen/ effecten van klassenonduidelijkheid
Pierre Bourdieu (Franse socioloog)	Conflictgericht <ul style="list-style-type: none"> ● Primaire habitus = eerst verworven geheel van neigingen/ disposities ● Aanhanger conflictsociologische traditie? ● Kritiek op klassenbegrip Dahrendorf: moeilijk toepasbaar op klassen a.d.h.v. beroepsposities ● Klassentypologie: <ol style="list-style-type: none"> 1. Lage-/ arbeidersklasse 2. Middenklasse/ kleinburgerij 3. Hoge klasse/ burgerij <p>Onderscheid gemaakt o.b.v. 2 dimensie:</p> <ol style="list-style-type: none"> a. Economisch kapitaal b. Onderwijskapitaal <p>Verbonden met beroepsposities</p> <p>Twee assen in klassenruimte:</p> <ol style="list-style-type: none"> a. Kapitaalvolume (y-as): totaal aan economisch en onderwijskapitaal b. Kapitaalstructuur (x-as): aandeel economisch en onderwijskapitaal in het beroep <p>Deze assen onderscheiden binnen de hoogste en middenklasse twee klassenfracties:</p> <ol style="list-style-type: none"> a. Economische klassenfractie b. Culturele klassenfractie c. (symmetrische kapitaalverdeling) <p>Sociaal traject! (kans op stijgen en dalen door succes van beroep op de markt) (geeft doorslag bij intermediaire positie)</p> <p>Verschillende klassenposities/ -fracties = verschillende levensstijlen (bv. samenhangende patronen van smaak,...)</p> <p>door habitus = duurzaam geheel van in de primaire socialisatie verworven gewoonten (klassenpositie ouders klassenhabitus klassengebonden levensstijl)</p> <p>Klassenhabitus stuurt mensen onbewust in bepaalde richting (bv. esthetische habitus 'vorm boven inhoud' beïnvloed kunstplezier en omgang met alledaagse objecten)</p>

Pointe van klassenongelijkheid: habitus = verbinding tussen klassenpositie en levensstijl

A. Primaire habitus

Eerst verworven gewoonten door primaire socialisatie internaliseren levensomstandigheden eigen klassen in onbewuste gewoonten. Iedere klasse heeft een kenmerkende habitus MAAR ook een persoonlijke (verschillen in opvoeding,...)

Sociologisme!!!

B. Secundaire habitus

Secundaire socialisatie werkt verder op primaire kan opgelopen achterstand niet inhalen, maar wel corrigeren

C. Tertiaire habitus

Klassen, versie Bourdieu: verzameling actoren die overeenkomstige positie bekleden en, door gelijksoortige conditioneringen, wss gelijksoortige disposities en belangen zullen hebben en daardoor gelijksoortige praktijken en houdingen zullen vertonen

● Klassenhabitus en cultuur:

1. Burgerij = dominante klasse = esthetische habitus

A. Culturele fractie = culturele burgerij

Weinig kapitaal MAAR hoog gediplomeerd habitus: aristocratisch ascetisme (minder belang hechten aan materiële zaken MAAR leven voor 'hogere waarden' (kunst,...)

B. Economische fractie = economische burgerij

Weinig cultureel kapitaal MAAR hebben het economisch zeer goed luxehabitus

Beide genieten van 'hoge cultuur' distinctieprofijt (kunstparticipatie, AN, ...) MAAR oneens over wat 'hoge cultuur' is strijd om de legitieme cultuur (klassiek vs avant-garde)

2. Kleinburgerij = middenklasse = puriteins-ascetische levensstijl

- Ascetisch: weinig economisch kapitaal (hoop op stijging)
- Puriteins: deftig gedrag/ conformisme

Spiegelt zich aan bovenklasse dubbele culturele incorrectheid: willen maar niet kunnen + omarmen gezonken cultuurgoed

Belang sociaal traject:

A. Stijgende kleinburgerij

B. Dalende kleinburgerij

C. Nieuwe kleinburgerij (bv. nieuwe jobs media,...)

3. Arbeidersklasse = lage klasse = realistische habitus

	<p>Maken van noden een deugd keuze voor het noodzakelijke zorgt voor eenvoudig leven en smaak</p> <p>(kanttekeningen!)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sociale wetenschappen zijn zelf betrokken partij in de strijd om de legitieme definitie/ interpretatie van de sociale realiteit
Charles Cooley (Amerikaans socioloog)	<ul style="list-style-type: none"> • “alles wat ik zeg/ denk is beïnvloed door wat iemand anders heeft gezegd/ gedacht en heeft op zijn beurt invloed” looking-glass-self/ spiegelbeeldzelf = indirecte impact van anderen op de zelfblik
Ferdinand Tönnies (Duits socioloog)	<ul style="list-style-type: none"> • Gemeinschaft und gesellschaft (berekend individualisme met ruilverhoudingen uit eigenbelang)
Georg Simmel (Duits socioloog)	<ul style="list-style-type: none"> • (vriend Weber) stijging doelrationalisatie = door geldeconomie optimistische blik: bevrijding van drukkende gemeenschappen
Shmuel Eisenstadt (Israëlische socioloog)	<ul style="list-style-type: none"> • Niet enkel westerse moderniteiten!!! veelvoudige moderniteiten
Manuel Castells (Spaanse socioloog)	<ul style="list-style-type: none"> • Globalisering toenemende ontubbeling van de mondiale sociale ruimte in ruimte van plaatsen en ruimte van stromen
Ulrich Beck (Duitse socioloog)	<ul style="list-style-type: none"> • Individualisering heeft 2 dimensies: detraditionalisering en meer persoonlijke autonomie/ beslissingsvrijheid “risk society” = keuzestress als onbedoelde gevolg van wetenschap en techniek • Individualisering van de sociale ongelijkheid (blinde vlek van individualisering voor klassendifferentiatie)
Ronald Inglehart (Amerikaans politicoloog)	<ul style="list-style-type: none"> • ‘stille revolutie’ = van een overlevingswaarde/ materialisme naar een zelfontplooiingswaarde/ post-materialisme
Koen Damhuis (Nederlands socioloog)	<ul style="list-style-type: none"> • Facebook = bedevaart hij heeft het over de sociale afhankelijkheid door sociale validatie en vergelijking
Blumer	<p>Individuegericht</p> <ul style="list-style-type: none"> • Symbolisch interactionisme
Talcott Parsons Amerikaans socioloog	<p>Groepsgericht</p> <ul style="list-style-type: none"> • De sociale systeemtheorie, versie Parsons Systeemtheoretische visie = algemene theorie van sociale systemen <ul style="list-style-type: none"> • sociaal systeem versie Parsons = sociale relaties tussen positiegebonden rolhandelingen, dus door verwachtingen geleide handelingen van positiebekleders geordende relaties samenhandelen = sociale systeemvorming • Rollen zijn geïnstitutionaliseerd (↔ D: sociale feiten) • Institutionaliseren = ingeburgderd geraken van collectief, voorgegeven en dwingende denk-/ handelingswijzen worden doorgegeven via socialisatie rolconform handelen ontstaat

- **Sociale orde, versie Parsons:**
 1. Succesvolle socialisatie van individuen inrollen en verwachtingen is het ultieme fundament van ieder geordend samenleven
 2. Binnen sociale systemen zijn de rollen/ verwachtingen altijd verbonden met 1/ meer achterliggende geïnstitutionaliseerde waarden die de betrokken actoren delen
 Positiegebonden rolhandelingen zijn dus waardegeladen
 Rolconform handelen door succesvolle socialisatie = waardeconsensus solidariteit/ collectiviteit (cf. D: belang moreel feit/ mechanische solidariteit MAAR verschil: P: verschillende waarden in verschillende functiesystemen ↔ D: idee van overkoepelende waarden/ normen)
- **Functionalisme versie Parsons:**
 Systeemtheorie gaat samen met dubbel geleed functionalisme:
 1. Kijken naar sociale systemen vanuit de vraag wat ervoor nodig is functionele vereiste = noodzakelijkheid voor functioneren sociale systeem/ sociale orde of evenwicht
 2. Functie, versie Parsons = positief gevolg voor sociaal fenomeen, in brede zin, voor ordening/ evenwicht binnen een sociaal systeem institutionalisering van rollen, rolsocialisatie en sancties zijn functioneel!
- **Functionele differentiatie versie Parsons:**
 1. Maatschappij moet aan functionele vereisten voldoen om geordend functioneren te garanderen
 2. Functionele differentiatie = 1 gespecialiseerde sfeer per functionele vereiste (iedere sfeer heeft pos gevolg = functie)
 3. Functiesystemen, want iedere sfeer is sociaal systeem met aparte posities en dus specifieke rolhandelingen
- **Persoonlijke vs onpersoonlijke relaties** hoe te handelen valt te duiden in patroonvariabelen: in iedere handelingssituatie keuze maken tussen 5 X 2 alternatieven = handelingsdilemma's
 Patroonvariabele verwijst naar achterliggende waarde en concrete rolverwachtingen omdat waarden mee sociale rollen structureren!

Gemeinschaft	Gesellschaft
Affectiviteit	Affectief neutraal
Diffuusheid (alomvattende relatie)	Specificiteit (gespecialiseerde relatie)
Particularisme (specifieke standaarden)	Universalisme (algemene standaarden)
Toegeschreven door gegeven kwaliteiten	Verworven door individuele prestaties
Groepsgericht	Zelf-gericht
Persoonlijk	Onpersoonlijk

Charles de Montesquieu Franse socioloog	<ul style="list-style-type: none"> • Trias politica = 3 grote staatsvormen: monarchie, republiek en tiranie • Politiek denker en cultuursociologie
Jean-Jacques Rousseau Zwitserse filosoof	<ul style="list-style-type: none"> • Idyllisch portret natuurmens (geen conflict) pas bij invoeren privé-eigendom ontstond burgerlijke maatschappij met sociale ongelijkheid conflict oorlog van allen tegen allen
Claude Henri de Saint-Simon Franse filosoof	<ul style="list-style-type: none"> • Noodzaak systematische wetenschap die de sociale organisatie bestudeerde "sociale fysiologie"
Auguste Comte Franse filosoof	<ul style="list-style-type: none"> • Gebruikte voor het eerst woord 'sociologie' aanhanger positivisme (= alleen wetenschappelijke kennis, rationeel denken en feitenonderzoek leidt tot ware inzichten) Hij onderscheidde 2 luiken: sociale dynamica (=ontwikkeling) + sociale statica (=sociale ordevrage) MAAR: vond wel dat er een morele consensus nodig was (geformuleerd door sociologie en doorgegeven via onderwijs) <i>DUS: de sociologie is geboren uit een samensmelting van het positivisme en het conservatisme EN dus m.a.w. uit een combinatie van de verlichting en de contra-verlichting</i>
Herbert Spencer Brits socioloog	<ul style="list-style-type: none"> • Algemene evolutiewet: eenvoudige en ongedifferentieerde eenheden tenderen automatisch naar een complexere en meer gedifferentieerde toestand • Dubbele differentiatie van het organisme: taakdifferentiatie + functionele differentiatie met een wederzijdse afhankelijkheid (beroepen ~ sferen) • Aanhanger Darwinisme: overheid werkt ook volgens principe 'survival of the fittest'
Combinatie Marx' en Webers ideeën	<ul style="list-style-type: none"> • Conflictsociologie = studie van de sociale ongelijkheid of het bestaan van groeperingen in een duurzame relatie van onder- en bovenschikking, met daarom uiteenlopende belangen en conflicten 5 uitgangspunten: <ol style="list-style-type: none"> 1. Objectieve en subjectieve ongelijkheid (schaarse & hooggewaardeerde goederen + sociaal aanzien en status) verklaren (niet enkel beschrijven!) 2. Ongelijkheid is een veelvormig fenomeen (niet enkel economisch ook: kennis, macht,...) ↔ Marx 3. Ongelijkheid structurele belangenconflicten verdelingsstrijd: meerderen willen minstens behouden wat ze hebben, minderen willen meer 4. Conflicten en verdelingsstrijd zijn te verwachten bij duurzame ongelijkheid DUS eerder harmonie vraagt een verklaring 5. Voortbestaan sociale ongelijkheid kan niet zonder stabiele machtsverhouding DUS macht = dé verklaringsfactor van ongelijkheid

	<ul style="list-style-type: none"> ● Sociale orde, versie conflictologie: (volgen Weber, maar eigenstandig antwoord op sociale orde vraag Macht versie Weber: mogelijkheid eigen wil door te zetten, ook tegen weerstand in Macht versie conflictologie: vermogen bindend te beslissen verbonden met het bekleden van een hogere positie) <u>Antwoord op de sociale orde vraag/ sociale orde versie conflictologie:</u> het bestaan van enigszins stabiele machtsverhouding waarbinnen de machtigere partij haar wil aan 1/ meerdere anderen oplegt. Deze partij doet dat uit eigenbelang en er ontstaan tussen beide partijen wederzijdse verwachtingen; de bovengeschikten verwachten gehoorzaamheid en de ondergeschikten verwachten orders. MAAR: de ondergeschikten kunnen zich ook verzetten en dan ontstaat er conflict de kans op verzet wordt groter bij tegenmacht = bezit alternatieve machtsbronnen (het recht moet het verzet wel toestaan, denk maar aan stakingen) de kans op verzet wordt kleiner indien de macht omgezet wordt naar gezag/ autoriteit (versie Weber: geldige/ legitieme macht) Weber onderscheidt drie vormen van gezag: 1. Legaal gezag 2. Traditioneel gezag 3. Charismatisch gezag
Ralf Dahrendorf Duits-Britse socioloog	<ul style="list-style-type: none"> ● Herijking Marx' klassenbegrip: <u>STAP 1:</u> Kritiek op Marx' definitie van klassentegenstelling: onderscheid tussen bezitters en niet-bezitters is strikt economisch Dahrendorf zegt dat we bezit kunnen opdelen juridisch eigendom en feitelijke controle macht vroeger gingen deze hand in hand in familiekapitalisme, maar nu opgedeeld onder aandeelhouders en managers ontrecht samengenomen van de twee soorten bezit door Marx <u>STAP 2:</u> herijking klassenbegrip Marx vanuit notie controle (controle macht van managers is legitiem DUS gezag) klassentegenstelling versie Dahrendorf: verschil tussen bekleders en niet-bekleders van gezagsposities in economie en politiek ⇒ <u>Besluit:</u> Marx klassenbegrip focust enkel op economie, Dahrendorfs klassenbegrip op economie en politiek (omdat deze in het heden door de industrialisering gescheiden is) ● Sociale rollen en relaties volgens de Durkheimiaanse denklijn Homo sociologicus = mens als rollenspeler <ul style="list-style-type: none"> - Positieveld met focuspositie en tegenposities - Focuspositie heeft rollenstel/ 'role set'

	<ul style="list-style-type: none"> - Positieset: toegeschreven vs verworven <p>Geen posities zonder sociale rollen = verwachtingen van de tegenpositie inzake rolhandelen en rolattributen</p> <p>Wie na voldoende rolsocialisatie de verwachtingen van de tegenpositie kent, verwacht die ook verwachtingsverwachtingen</p> <p>Sociale controle op rolconformiteit: sancties bij rolovertredingen wisselt met soort verwachting:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Moet-verwachting negatieve formele sanctie <i>Formele norm</i> - Plicht-verwachting: negatieve informele sanctie <i>Zede</i> - Kan-verwachting: positieve informele sanctie <i>Gebruik</i> <i>(cf. Sumner)</i> <p>Sterk mechanische visie op sociale controle (quasi-automatisme) ↔ excuusregelingen</p> <p>Gebrekkige rolconformiteit resulteert niet altijd in negatieve sancties afhankelijk van verwachtingen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Normatieve verwachtingen (geen leerbereidheid) (bv. het recht) - Cognitieve verwachtingen (leerbereidheid) (bv. wetenschap) <p>Complexiteit van rollenspel:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Rolambivalentie 2. Rollenincongruentie rollenconflict: <ul style="list-style-type: none"> - Intern rollenconflict - Extern rollenconflict merton <p>(van de passieve rollenspeler uit de Durkheimiaanse traditie (sociale feiten), naar de actieve rollenmaker (Blumer!))</p>
<p>Niklas Luhmann Duits socioloog</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Sociale systeemtheorie versie Luhmann: Equivalentenfunctionalisme: NIET: van fenomeen naar gevolgen vanuit bepaald referentiepunt WEL: vertrekken van referentiepunt/ probleem naar sociaal fenomeen dat het kan oplossen mogelijke oplossingen als equivalenten worden beschouwd
<p>Herbert Blumer Brits socioloog</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Symbolisch interactionisme versie Blumer Sociologie bestudeert symbolische interactie uitgangspunten; <ol style="list-style-type: none"> 1. Gelijkenis Weber: mensen zijn actieve betekenisgevers 2. Verschil Weber: individuen handelen niet alleen vanuit bepaalde beweegredenen, maar doen ook aan zelfinterpretatie (interpreteren zelfbewustzijn tijdens eigen handelen) <p>Samenhandelen = elkaars handelen interpreteren: gedragingen hebben een welbepaalde betekenis we spreken daarom van symbolen en symbolische interactie</p>

waarbij de deelnemers hun eigen en andermans gedragingen als betekenisgeladen beschouwen
 DUS: samenhandelen versie Blumer = lopend proces van het aan elkaar aanpassen/ op elkaar afstemmen van handelingen van de deelnemers ('fitting together')
 samenhandelen volgens 3 stappen:

- A. Eigen situatiedefinitie (geeft actor richtlijnover de situatie en verdere interpretatie) die anderen bevestigen
 - Open karakter samenhandelen: bepaalde interactiedynamiek binnen de gedefinieerde situatie waarin mini-situaties met een eigen definitie verschijnen (deels onvoorspelbaar)
- B. Samenhandelen binnen gedefinieerde en door anderen bevestigde situatie 2 dimensies;
 - a. 1^e actor geeft indicaties over hoe die zal handelen
 - b. Indicaties en handelingen van anderen over voorgenomen handelingen
 - ⇒ Symbolische interactie: indicaties in de vorm van symbolen die anderen interpreteren
- C. Indicaties en handelingen van anderen worden in eigen handelen meegenomen door aan te passen/ reorganiseren
 - ⇒ Wederzijdse afstemming van individuele handelingslijnen als kern van samenhandelen

- De actieve rollenmaker in het symbolisch interactionisme (Weberiaanse denklijn): rollen determineren de mens niet conditioneert alleen improvisatie en interactie-als-proces (verder bij Turner en Goffman)

William Sumner
 Amerikaanse sociale wetenschapper

- Opdeling geïnstitutionaliseerde normen volgend afdwingbaarheid (formeel en informeel) en ontstaanswijze vaag of duidelijk):

	Formeel	Informeel
Vaag	(gewoonterecht)	Gewoonten: Gebruiken Zeden
Duidelijk	Juridische normen	

Zeden = relatief sterk bewaakt en gesanctioneerd (bv. overspel)
 Gebruiken = minder sanctionering (bv. niet groeten)
 Culturele veranderingsprocessen:

1. De-institutionalisering
2. Versterkte institutionalisering (juridisering)

(kanttekeningen)

<p>Antonio Gramsci Italiaans politicus</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Alternatief voor het ideologiebegrip (nog steeds conflictgerichte visie): hegemonie = op- en uitbouwen van culturele dominantie met als doel legitimatie sociale ongelijkheid indien geslaagd; 'common sense' hoe? Breed vertakt netwerk van kanalen; media, kerk, onderwijs,... <p>Verskil met ideologie van Marx:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Minder nadruk op onware karakter van ideeën bestaande evidenties worden geherformuleerd 2. Mogelijkheid tegen-hegemonie = alternatieve culturele macht of contra-evidenties via alternatieve 'common sense' <p>Specifieke vorm hegemonie: politieke hegemonie = creëren nieuwe evidentie in de strijd om politieke macht</p> <p>Kritiek op hegemonie EN ideologie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Onwaarschijnlijk dat kleine elite ideeën kan opdringen aan zo'n grote groep en dat deze die ideeën dan ook aannemen - De dominante ideologie is eerder een collectieve identiteit/ wij-beeld binnen de dominante klasse zelf
<p>Clifford Geertz Amerikaans antropoloog</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Cultuur = historisch doorgegeven patroon van betekenissen die zijn belichaamd in symbolen (cf. Blumer) <ul style="list-style-type: none"> - Symbolen = materiële voertuigen voor immateriële betekenissen symbolische communicatie (talig/ niet-talig) - Symbolen kunnen meerzinnig zijn eenzelfde symbolen voor verschillende partijen verschillende betekenissen - Geen betekenis zonder symbolen en geen symbolen zonder interpretaties o.b.v. codes = sociaal gedeelde conventies over de band tussen symbolen en betekenissen DUS: interpreteren van symbolen = decoderen - Interpretatiegemeenschappen: zelfde codes gelijkaardige interpretaties hierbinnen zijn codes voorgegeven en dwingend werken als geïnstitutionaliseerde normen voor decoding - Onderzoek vanuit interpretatieve cultuurvisie: codes interpretatiegemeenschappen achterhalen door innemen van binnenstaanders perspectief (cf. vertehen à la Weber) MAAR interpretaties van interpretaties!
<p>Jean Baudrillard Franse socioloog</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● In de consumptiemaatschappij zijn de meeste goederen warentekens (bv. auto 1e betekenis = auto MAAR 2e = status) (↔ Marx)
<p>Ralf Turner en Erving Goffman (Amerikaans en Canadees socioloog)</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Gaan mee in de Weberlijn wat betreft de mens als actieve rollenmaker binnen het symbolisch interactionisme <ul style="list-style-type: none"> ⇒ Turner: <ul style="list-style-type: none"> - Role taking = passief opnemen geïnstitutionaliseerde rol

	<ul style="list-style-type: none"> - Role making = actief interpreteren en vorm geven aan een rol hierbij eigen rolopvatting of ('own role concept') en alter rolopvatting (over onze verwachting van/ rol van alter) own role concept behoeft confirmatie door tegenspelers <p>Bij role making: verwachting van consistentie: noodzaak van voorspelbaarheid</p> <p>Kansen op role making zijn machtsafhankelijk</p> <p>Rollen zijn ook interpretatieschema's gedrag andere verschijn als zinvol/ niet + kleurt verwachtingen naar anderen/ voorbereiden op mogelijke handelingen van anderen</p> <p>⇒ Goffman: rol spelen = acteren = geloofwaardige voorstelling ensceneren dramaturgisch perspectief indruk geven dat we opgaan in onze eigen rol = strategisch indrukkenbeheer/ impression management gebruik van façade</p> <ul style="list-style-type: none"> - Frontstage vs backstagegebied - Goffmans dramaturgisch perspectief belangrijk voor studie van diestverlenende beroepen en sociale media - MAAR: Goffman erkent dat mensen niet enkel strategisch indrukkenbeheer doen, maar dat mensen ook vak routineus rollen spelen - Zelfpresentatie = doorheen rolhandelen indruk creëren dat men zekere moreel gewaardeerde eigenschappen bezit <p>DUS: sociaal zelf vs individueel zelf (bij zelfpresentatie consistentie of voorspelbaarheid)</p>
--	---

Begrippen

Begrip	Definitie / uitleg
Sociologisch perspectief	Algemene denktrant die het sociale gedurig uiteenlegt in sociale relaties en, vooral, geziene en ongeziene afhankelijkheden van vaak onbekende anderen.
Sociaal handelen	Handelen van een actor georiënteerd op het handelen van 1/meer andere actoren
Sociale relatie, verhouding, betrekking	Sociale handelingen 2/ meer actoren geraken met elkaar verweven wederzijdse georiënteerdheid = samenhandelen
Afhankelijkheidsverhouding/ sociale binding	Actoren hebben elkaar nodig
Sociaal verband	Samenhangend geheel van sociale bindingen met een zekere duurzaamheid en voor derden observeerbare grenzen
Veralgemeende/ gegeneraliseerde afhankelijkheid	Van bijzonder velen een beetje afhankelijk en van bijzonder weinigen sterk afhankelijk.
Sociaal netwerk	Lange ketting afhankelijkheden

Verdinglijking/ reïficatie	Denken in termen van een autonoom object dat buiten ons om bestaat en een eigen werkzaamheid heeft
De (wereld)maatschappij/ samenleving	Het momentane geheel van alle (transcontinentale en mondiale) sociale relaties, bindingen, verbanden en netwerken
Globalisering/ mondialisering	<ol style="list-style-type: none"> 1. Almaar meer sociale relaties en bindingentussen geografisch verafgelegen actoren 2. Groeiende sociale netwerken en verbanden met transcontinentaal en mondiaal karakter
Kosmopolitisme	Mondiaal/ wereldbewustzijn
Egocentrische maatschappijbeeld	Samenleving als reeks van concentrische cirkels rondom een ik/ ego (sociale blindheid!)
Sociologische verbeeldingskracht	<ol style="list-style-type: none"> 1. Algemeen: vermogen om zichzelf te observeren als knooppunt van en in menigvuldige sociale bindingen, verbanden en netwerken die het eigen denken vormgeven 2. Beperkt: vermogen om persoonlijke problemen met sociale feiten/ veranderingen te verbinden
Onbedoelde gevolgen	Uitkomsten die anders uitvallen dan werd bedoeld door de handelende actor (perverse effecten: tegenovergestelde effect)
Self-denying prophecy	Aanvankelijk correcte voorspelling zorgt onbedoeld voor handelen dat de voorspelling teniet doet
Self-fulfilling prophecy	Aanvankelijk onware situatiedefinitie dat onbedoeld resulteert in handelen dat de oorspronkelijk onware voorstelling waarmaakt
Sociale vooroordelen/ stereotypen	Geschematiseerde, collectieve voorstellingen van sociale groeperingen en haar leden
Sociale geloofscirkel	Onbewijsbare definitie van een toekomstige situatie is geloofwaardig omdat ze van geloofwaardige voorspellers komt en leidt daarom tot een handelen dat de voorspelling bevestigt, waardoor de geloofwaardigheid van de voorspellers nog toeneemt
Sociale orde vraag	Welke mechanismen of voorwaarden maken een geordend samenleven mogelijk?
Sociale structuur	Selectieve inperking van handelingsmogelijkheden van sociale actoren/ richtingaanwijzers voor het samenhandelen
Sociale normen	Regels die bindend voorschrijven hoe men zich in een sociale relatie moet handelen

Sociale positie	Plaats die iemand inneemt binnen sociale relatie, in verhouding tot anderen (positiebekleder)
Sociale rol	Geheel van verwachtingen over handelen van een positiebekleder
Probalistische/ verwachtingsgerichte visie op sociale orde	Complementaire sociale rollen, dus elkaar aanvullende sociale verwachtingen over het handelen van positiebekleders, structureren het samenhandelen
Sociale ongelijkheid	Bestaan van asymmetrie/ hiërarchie tussen individuele/ collectieve actoren
Organisatiegebonden macht	Vermogen voor andere leden van een organisatie bindende beslissingen te formuleren, of beslissingen die zij tot uitgangspunt of premisse van hun handelen moeten nemen
Objectieve sociale ongelijkheid	Sociaal ongelijke verdeling van schaarse én hooggewaardeerde zaken: <ul style="list-style-type: none"> - Inkomen/ vermogen (eco kapitaal) - Diploma's (onderwijskapitaal) - Macht (organisatiegebonden beslissingskapitaal) (sociale ladder sociale mobiliteit = sociale stijging/ daling)
Subjectieve sociale ongelijkheid	Ongelijke waardering en behandeling van individuen of, algemener, van sociale actoren (status-/ prestigeladder)
Statusincongruentie	Innemen van uiteenlopende posities binnen de verschillende hiërarchische dimensies die sociaal aanzien, prestige of status definiëren (statusonzekerheid)
Sociale laag/ stratum	Groep van sociale posities die binnen de objectieve dimensie van sociale ongelijkheid op min of meer dezelfde hoogte zitten
Sociale stratificatie	Opdeling van een maatschappij, vanuit het oogpunt van objectieve sociale ongelijkheid, in onderling ongelijke lagen van <u>vergelijkbare sociale posities = klasse (in algemene zin) – klassenongelijkheid</u>
Klasse in specifieke zin	Relatief duurzaam sociaal stratum van huishoudens die vergelijkbaar zijn vanuit het oogpunt van de objectieve sociale ongelijkheid klassenpositie: positie van een leefeenheid binnen bepaalde klasse
Etnische stratificatie	Opdeling maatschappij in onderling ongelijke lagen die worden bevolkt door uiteenlopende etnische groepen
Geslachtsstratificatie	Veelvormige objectieve sociale ongelijkheid tussen mannen en vrouwen

Geslacht/ gender	<ol style="list-style-type: none"> 1. Brede zin: gevarieerde arrangementen tussen mannen en vrouwen die organisatie van reproductie, seksuele arbeidsdeling en culturele definities van vrouwelijkheid en mannelijkheid bevatten 2. Specifiek: sociaal dominante definities van mannelijkheid en vrouwelijkheid of geslachtsidentiteiten
Sociale invloedvraag	<ol style="list-style-type: none"> 1. Sociale verhoudingen, verbanden en netwerken kneden ons individuele handelen en persoonlijkheid 2. Kan ons gunstige/ nadelige levenskansen bieden
Zelfbeheersing/ zelfdwang	Drift-en affectcontrole
'controlled decontrolling'	Geremd ongeremd: gecontroleerd versoepelen zelfbeheersing binnen kader 'geciviliseerd' standaardgedrag
Socialisatie	Samenhandelen waarin 1/ meer belerende anderen een lerend individu sociaal maken, dus het vermogen tot samenhandelen bijbrengen
Socialisatieverhouding/ -binding	Relatie waarin sociale vaardigheden en kennis door sociaal gevestigden aan nieuwkomers worden overgedragen met het oog op algemeen sociaal functioneren of binnen specifiek verband
Peergroup	Groep van gelijken
Positietoewijzing/ -allocatie	Sociaal geregelde verdeling van sociale posities over individuen
Reproductie van sociale ongelijkheid	Bestendigen over generaties heen van van de verschillen tussen klassen/ hoger en lager geplaatsten op de sociale ladder
Looking glass self/ spiegelbeeldzelf	Inbeelden verschijning aan anderen, beoordeling en zelfgevoel daarbij
Collectieve identiteit	<ol style="list-style-type: none"> 1. Interne collectieve identiteit = binnen groepering/ sociaal verband relatief sterk gedeeld wij-beeld 2. Externe collectieve identiteit = zij-beeld van een groepering/ sociaal verband dat breed wordt onderschreven door niet-leden/ buitenstaanders Identificatie = internalisering collectieve identiteit persoonlijke identiteit
Hybride persoonlijke identiteit	Mix van identificaties met niet naadloos op elkaar aansluitende collectieve identiteiten

Sociale constructies	Selectieve uitvergrotingen bepaalde groepskenmerken Homogenisering: sociale / persoonlijke verschillen uitvlakken ten voordele van gemeenschappelijke kenmerken Verbeelde gemeenschap Negatieve zelfdefiniëring: sociaal verband/ groepering identificeert zichzelf op positieve manier door aan ander collectief exact het tegenovergestelde, dus negatief gewaardeerde eigenschappen toe te wijzen
Essentialisering	Voorstellen collectieve identiteit als primordiaal voor alle leden van het betrokken collectief
Identiteitspolitiek	Het thematiseren van collectieve identiteiten binnen de publieke arena
Structuurkenmerk	Essentiële en duurzame eigenschap van een sociaal verband, zoals een samenleving, die licht werpt op haar globale functioneren en geordende karakter
Sociale differentiatie	Het bestaan van verschillen tussen sociale eenheden, die aan de hand van een eenduidig principe kunnen worden gedefinieerd <ul style="list-style-type: none"> - Verticale sociale differentiatie = tussen ongelijke sociale eenheden (klassendifferentiatie, etnische differentiaties en geslachtsdifferentiatie) - Horizontale sociale differentiatie = in gelijke sociale eenheden (functionele differentiatie)
Maatschappelijke functies	Algemene opgaven waarvoor iedere samenleving zich gesteld ziet
Functionele differentiatie	Het uiteenvallen van de samenleving in relatief zelfstandige sociale eenheden die zich toeleggen op het vervullen van telkens één enkele maatschappelijke functie (Functiesystemen/ functionele sub- of deeldomeinen)
Structurele verandering	Duurzame ontwikkeling of evolutie die gevolgen heeft voor het globale functioneren en de algemene ordening van een sociaal verband
'Gemeinschaft' of gemeenschap (Tönnies)	Sociaal verband waarbinnen grote onderlinge samenhang of solidariteit bestaat op grond van een sterke wederzijdse affectieve betrokkenheid

'Gesellschaft' of maatschappij (Tönnies)	Berekend individualisme waarbij mensen uit eigenbelang ruilverhoudingen met anderen aangaan
Doelrationeel handelen	Doordachte of berekende, planmatige omgang met middelen en hun gekende neveneffecten met het oog op het bereiken van een doel
Doelrationalisatie	Het handelen binnen de verschillende maatschappelijke deeldomeinen dat almaar doelrationeler wordt
Modernisering	Modern worden van een voormoderne of traditionele samenleving
Moderniteit	Geheel van structuurkenmerken dat moderne samenleving en cultuur moderniseert (Eisenstadt: veelvoudige moderniteiten veel varianten van modernisering)
Ruimte van plaatsen	Geheel van gescheiden geografische plaatsen of territoria waarbinnen mensen met elkaar omgaan o.b.v. fysieke copresentie
Ruimte van stromen	Gelijktijdige verplaatsingen tussen uiteenlopende plaatsen
Functioneel gedifferentieerde globalisering	Globalisering is een meervoudig proces omdat het zich afspeelt binnen de voorheen al bestaande matrix van functionele differentiatie
Culturele homogenisering	Uitvlakking van culturele verschillen door de globale distributie van dezelfde cultuuruiting
Glocalisatie	In elkaar grijpen van het globale en het lokale niveau, dus van globaal circulerende stromen en meer plaatsgebonden cultuuruitingen. Dezelfde massaculturele artefacten worden uiteenlopen gerecipeerd op verschillende plaatsgebonden culturele contexten. (Bv. Mcdo burger in Noorwegen met zalm en dillesaus) -The same is different-
Culturele hybridisering/ creolisering	Vermengen van globale formats met lokale vormen van culturele expressie (bv. basisstramien van hiphop wordt gemixt met lokale invloeden hiphop in de Amerikaanse getto vs. in West-Vlaanderen)
Individualisering	Komt neer op detraditionalisering of ontroutinisering van het individuele leven
Traditie	Geheel van vanzelfsprekende opvattingen en handelingsgewoonten dat ver terugreikt in de tijd en zonder veel reflexiviteit van generatie op generatie wordt doorgegeven
Zuil	Omkadert zijn leden van de wieg tot het graf, via een netwerk van organisaties die allen dezelfde levensbeschouwing uitdragen. Het netwerk is tevens aangesloten op een politieke partij die de zuilbelangen in de sfeer van de politiek en beleidsvoering behartigt (katholieke, socialistische en liberale zuil)

Authenticiteitsethos	Het kunnen ontwikkelen van het eigen zelf, dus zelfontplooiing of zelfverwerkelijking, de richtinggevende waarde
Individualisering van de sociale ongelijkheid	De sociale ongelijkheid werkt direct door op individueel niveau (+ fractioneert proces van individualisering)
De ontdekking van het sociale	De opkomst van de moderne opvatting dat het sociale een aparte realiteit vormt en louter sociale mechanismen daarbinnen voor sociale ordening zorgen
Positivisme	De overtuiging dat alleen een positief-wetenschappelijke kennis die naar natuurwetenschappelijk model rationeel denken met feitenonderzoek combineert, ware inzichten oplevert
Commodificatie	De vervanging van autonoom gemaakte dingen of zelfuitgevoerde activiteiten door koopwaren
Klassenpolarisatie	Verdwijning van alle nog niet tot de bezittende of niet-bezittende klassen behorende sociale lagen (verdwijnen middenklasse)
Sociologisme	Neiging om alle persoonlijk handelen (weg) te verklaren vanuit het sociale
Sociocentrisme	Dubbele axioma dat de sociologie, gegeven de ingeburgerde tweedeling tussen individu en maatschappij, het sociale als een zelfstandige realiteit beschouwt en ven daaruit richting individu redeneert
Sociale solidariteit	Wij-gevoelens of gevoelens van onderlinge verbondenheid en saamhorigheid
Sociale cohesie	Sociale samenhang
Sociale integratie	Het één maken of integreren tot een hogere sociale eenheid van afzonderlijke eenheden
Collectief of gemeenschappelijk bewustzijn	Het geheel van overtuigingen en gevoelens dat gedeeld wordt door de gemiddelde leden van dezelfde samenleving of eenzelfde sociaal verband
Mechanische solidariteit	Sociale cohesie of integratie die quasi automatisch voortvloeit uit de overeenkomst in opvattingen en levenscondities
Organische solidariteit	Wederzijdse afhankelijkheden door een hoge graad van taakdifferentiatie
Actuele begrijpen	Begrijpen van de algemene of ingeburgerde betekenis van een feitelijk geobserveerde handeling
Verklarend begrijpen	Formuleren van 'te begrijpen zinsamenhangen' van beweegredenen of intenties die het geobserveerde handelen verklaren
Methodologisch individualisme	Bij het bestuderen van het sociale moeten de verklaringen op het niveau van individuele,

	betekenisgeladen handelingen worden gevonden
Nominalisme	Woorden voor sociale verbanden als 'de staat' en sociale netwerken zoals 'de politiek' zijn niet meer dan conventioneel gebruikte namen waaraan geen aparte werkelijkheid beantwoordt
Actorcentrisme	Liberale verlichtingsidee dat mensen over zelfbewustzijn en vrije wil beschikken en daarom in de regel vanuit zelfgekozen beweegredenen of intenties handelen
Ideaaltype	Het selectief postuleren van een eenduidige betekenisgeving (beweegredenen, intentie, motivering) en haar uitvergroting tot het basismotief van een handeling
Interactie	Een logica van handeling en tegen-handeling, actie en reactie
Doelrationeel handelen	Weloverwogen of berekende omgang met middelen i.f.v. een geïnterneerd doel. Er wordt wel altijd op gekende neveneffecten gelet (vorm van strategisch handelen)
Waarderationeel handelen	Het consequent nastreven van een 'hogere' doel onder veronachtzaming van bekende nevengevolgen
Affectief handelen	Handelen o.i.v. momentane impulsen en gemoedstoestanden
Traditioneel handelen	Ageren uit gewoonte of conform zekere sociale gebruiken
Macht (versie Weber)	De kans om binnen een sociale betrekking de eigen wil door te zetten, ook tegen weerstand in, onverschillig waarop deze kans berust
Machtsbron	Basis voor het vermogen om macht uit te oefenen
Gezag/ autoriteit	Legitieme of geldige macht
Legaal gezag	Berust op formeel vastgelegde procedures en regels
Traditioneel gezag	Het toekennen van legitieme macht aan één of meer individuen door een onaantastbaar geachte traditie
Charismatisch gezag	Individuele uitstraling
Kapitaalsvolume	De globale hoeveelheid aan economisch en onderwijskapitaal
Kapitaalstructuur	Het relatieve aandeel van economisch dan wel onderwijskapitaal bij een beroep of in een cluster van vergelijkbare beroepen
Klassenfracties	Subklassen
Economische klassenfractie	Klasse met voornamelijk economisch kapitaal
Culturele fractie	Zij die hun klassenpositie voornamelijk te danken hebben aan het behaalde onderwijsniveau

Sociaal traject	Sociale stijging/ daling
Habitus	Duurzaam geheel van in de primaire socialisatie verworven gewoonten of disposities ('neigingen') (bv. ethische habitus)
De strijd om de legitieme cultuur	Welke cultuur- of kunstuitingen wel of niet een algemene erkenning verdienen
Distinctieprofijt	Het sociaal breed erkende onderscheid in levensstijl tussen zij die bovenaan de ladder staan en alle anderen
Systeem	Basiseenheden enerzijds en relaties tussen deze elementen anderzijds
Een functie (Parsons)	Positieve gevolg van een sociaal fenomeen, in brede zin, voor de ordening of het evenwicht binnen een sociaal systeem
Functionele vereiste	Noodzakelijkheid voor het functioneren van een sociaal systeem
Een functie (Merton)	Positieve gevolg van een sociaal fenomeen, in brede zin, voor een ander sociaal verschijnsel of verband (manifest en latent)
Een disfunctie (Merton)	Het negatieve gevolg van een sociaal fenomeen, in brede zin, voor een ander sociaal verschijnsel of verband (manifest of latent)
Nettobalans van het geheel van gevolgen	Het totaal van manifeste en latente functies of disfuncties
Symbool	Een voertuig van één of meer betekenissen
Symbolische interactie	De deelnemers beschouwen hun eigen gedragingen en die van anderen als betekenisgelanden of zinvol
Indicatie	Aanwijzing die te kennen geeft hoe een actor zal handelen
Mentalistisch cultuurbegrip	Cultuur is een mentaal of ideëel iets, want het gaat om gedeelde opvattingen of gedachten
Overtuigingen	Definities van de werkelijkheid of opvattingen over 'wat is'
Waarden	Opvattingen over het wenselijke, over 'wat moet' en nastrevenswaardig is
Normen	Opvattingen die zeggen hoe het hoort (en wat niet hoort) en die de vorm van concrete gedragsregels en handelingsvoorschriften hebben
Cultuurpatroon	Een zekere mate van consistentie of samenhang tussen de verschillende componenten van cultuur
Dominante cultuur	Cultuurpatroon dat binnen een breder sociaal verband, zoals een nationale of regionale samenleving, toonaangevend is (meerderheidscultuur)
Subcultuur	Geheel van collectief gedeelde opvattingen sat deels verschilt van de bredere meerderheidscultuur

	(1 ^e soort minderheidscultuur)
Tegen- of contracultuur	Dominerende opvattingen die ingaan tegen de dominante cultuur (2 ^e soort minderheidscultuur)
Geinstitutionaliseerde cultuur	Overtuigingen, waarden en normen die een bovenindividueel, voorgegeven en dwingend, want gesanctioneerd, karakter bezitten (geinstitutionaliseerde normen: gewoonten, juridische normen, zeden, gebruiken)
De-institutionaliseren	Sociaal voorgegeven, dwingende en gesanctioneerde karakter van geinstitutionaliseerde opvattingen erodeert (zedes gebruik) (↔ versterkte institutionalisering)
Versterkte institutionalisering	Sociaal gedragen opvatting wordt meer voorgegeven, dwingender en sterker bewaakt via sancties (gebruik zeden/ rechtsregel)
Juridisering	Aanmaken van rechtsregels in de strikte zin van het woord (sluitstuk bij institutionalisering)
Culturele diversiteit	Bestaan van verschillende geinstitutionaliseerde opvattingen in verscheiden sociale verbanden
Cultuurconflict	Geschil tussen verschillende geinstitutionaliseerde opvattingen die leven binnen uiteenlopende sociale groepen of verbanden
Culturele macht, mentalistisch bekeken	Het opleggen van overtuigingen, waarden en/of normen
Egoïstische zelfmoord	Het type zelfmoord dat het sociale gevolg is van overmatig individualisme door een te zwakke sociale cohesie
Altruïstische zelfmoord	Zelfdoding als gevolg van het opgenomen zijn in een sociaal verband met een bovenmatig sterke sociale cohesie
Anomische zelfmoord	De zelfdoding die samenhangt met een situatie van normloosheid en de daaruit volgende onderregulering van het menselijke verlangen
Fatalistische zelfmoord	Zelfdoding door overregulering
Acute anomie	Abrupte normloosheid (↔ chronische anomie)
Chronische anomie	Blijvende of structurele onderregulering van de menselijke verlangens
Waarde-integratie	Een geinstitutionaliseerde kernwaarde of omschrijving van het sociaal wenselijke werd geïnternaliseerd
Normatieve integratie	De geinstitutionaliseerde normen, of de voorschriften die zeggen 'wat hoort', werden verinnerlijkt

Overtuigingsintegratie	Een of meer geïstitutionaliseerde overtuigingen zijn verinnerlijkt
Ideologie	Een geheel van onware ideeën dat een of meer vormen van sociale ongelijkheid goedpraat of legitimeert
Hegemonie	Het op- en uitbouwen van culturele dominantie vanuit het oogpunt van de legitimatie van sociale ongelijkheid (indien geslaagd creëert 'common sense')
Tegenhegemonie	Situatie van alternatieve culturele macht of dominantie met contra-evidenties
Interpretatief cultuurbegrip	Stelt de cultuur van een sociaal verband gelijk met de daarbinnen gegeven mogelijkheden om de werkelijkheid actief betekenis te geven of te interpreteren en om zinvol met anderen te communiceren
Symbolische communicatie	Door betekenisdragende symbolen bemiddelde communicatie
Codes	Sociaal gedeelde conventies over de band tussen symbolen en hun mogelijke betekenissen
Interpretatiegemeenschappen	Groepen van mensen die dezelfde codes in de omgang met symbolen hanteren en daarom tot gelijkaardige interpretaties komen
Teken	Combinatie van een uiterlijk waarneembare materiële drager of betekenaar met een of meer niet-waarneembare betekenissen
Denotatie	Dominante en daarom als letterlijk beschouwde betekenis van een betekenaar (of symbool) binnen een taal- of interpretatieve gemeenschap (semantische betekeniswaarde)
Connotatie	Figuurlijke of bijbetekenissen van betekenaren (of symbolen) (semantische betekeniswaarde)
Referent	Overgrote deel van tekens die verwijzen naar iets in de realiteit (referentiële betekeniswaarde of waarheidsgehalte)
Culturele of symbolische handelingen	De constructie van het begrijpen, en het gebruik van de symbolische vormen
Culturele of symbolische structuur	Een sociaal sominant patroon van aaneengeschakelde of geassocieerde symbolen en hun betekenissen
Classificatieschema's	Geïstitutionaliseerde tweedelingen/ duale onderscheidingen (bv. man vs vrouw,...)
Dominante cultuur in de interpretatieve versie	Classificatieschema's die veelvuldig worden ingezet bij het actief interpreteren van de werkelijkheid
Culturele interpretatie- of definitiestrijd	Twee vormen:

	<ol style="list-style-type: none"> 1. Onenigheid over de juiste duiding van een fenomeen bij gebruik van eenzelfde classificatieschema waarvan de twee polen worden geïnterpreteerd (bv. mooi vs lelijk) 2. Toepassen van verschillende classificatieschema's bij de duiding van een fenomeen
Waarneming- en waarderingsschema's	Waarbinnen betekenisgeving en appreciatie samengaan
Essentialisme	In elkaar schuiven van de semantische en de waarheidswaarde. De gebezigde betekenis is geen mogelijke interpretatie, maar geeft de reële essentie van een fenomeen weer
Naturalisering of biologisering	Verwijzingen naar veronderstelde natuurlijke of biologische verschillen die de eigen betekenisgeving zouden weergeven
Symbolisch betekenis- of interpretatiekader	Meeromvattend en samenhangend geheel van symbolen of betekenissen
Betekenisrealisatie	Actief verwerkelijken van interpretaties, classificatieschema's of betekenisaders
Symbolisch of cultureel grenswerk	Waarmaken of realiseren van onderscheidingen door het actief markeren, eventueel ook veranderen, van de grens tussen de twee 'realiteiten' die met een classificatieschema samenhangen (bv. werk en privé gescheiden houden)
Tekenwaarde	Bijbetekenis die consumptiegoederen door hun uiterlijke vormgeving en de ondersteunde publiciteit bezitten
Warentekens	Koopwaren die tevens functioneren als tekens
Macht, interpretatief bekeken	Bezitten van interpretatie- of definitiemacht, of het vermogen om interpretaties of betekenissen, of categorieën en classificatieschema's, aan anderen op te leggen
De strijd om de legitieme interpretatie of definitie van (een deel van) de sociale werkelijkheid	Welke betekenisgeving legitiem of geldig is bij de duiding van een of meer sociale fenomenen
Cultureel of symbolisch gezag	Iemand's interpretatie- of definitiemacht in bredere sociale kring voor legitiem of geldig doorgaat
Professies of kennisberoepen	Dwingend bezit van universitair diploma voor culturele macht
Kennisgezag	Door scholing en wetenschappelijke inzichten gelegitimeerd gezag
Labeling of etikettering	Officiële definiëring van individuen bv. neuroot, crimineel,...)

Cultureel of symbolisch geweld	Cultureel gezag maakt culturele machtsuitoefening relatief onzichtbaar juist omdat ze voor legitiem of geldig doorgaat
Rollenstel (role-set)	Geheel van rollen dat de focuspositie in een positieveld te spelen heeft
Positieset	Verzameling posities die een individu regelmatig inneemt tijdens een bepaalde levensfase
Toegeschreven positie	Een positie die een individu zonder eigen inspanningen bekleedt door zekere biologische of biografische kenmerken (bv. sekse, leeftijd,...)
Verworven positie	Positie bekleed op grond van individuele inspanningen
Rolhandelen	Verwachtingen vanuit een tegenpositie over het handelen van een positiebekleder
Rolattributen	Verwachtingen over het uiterlijk en het 'karakter' van positiebekleders
Verwachtingsverwachtingen	Men verwacht als positiebekleder bepaalde verwachtingen van de andere positiebekleder(s) met wie men samenhandelt
Moet-verwachtingen	Formeel of juridisch gesanctioneerd
Plichtverwachtingen	Relatief sterke informele sancties
Kan-verwachtingen	Positieve informele sancties
Excusregelingen	Ingeburgerde verklaringen die het momentaan niet inlossen van een verwachting op een sociaal aanvaardbare manier verontschuldigen
Normatieve verwachting	Er is bij overtreding ervan geen leerbereidheid/er wordt contrafactisch aan de verwachtingen vastgehouden
Cognitieve verwachting	Wel bereidheid om uit haar overtreding te leren en de verwachting bij te stellen
Rolambivalentie	Bestaan van tegenstrijdige normatieve verwachtingen binnen één enkele rol, horend bij één enkele sociale positie
Rollenincongruentie	Het bestaan van tegenstrijdige (normatieve) verwachtingen die samenhangen met verschillende rollen (aanhoudend rollenconflict)
Intern rollenconflict	Bekleder van één positie geconfronteerd met tegenstrijdige verwachtingen van de kant van twee of meer positiebekleders binnen één positieveld (of: met tegenstrijdige rollen binnen één rollenstel)
Extern rollenconflict	Tegenstrijdige verwachtingen of rollen die horen bij twee of meer posities in twee of meer positievelden
Role taking	Opnemen van een geïnstitutionaliseerde rol
Role making	Actief definiëren en vormgeven van een rol door een individuele positiebekleder

Eigen rolopvatting	De individuele interpretatie door een positiebekleder van verwachtingen vanuit de tegenpositie
Alter-rolopvatting	De individuele interpretatie van de algemene verwachtingen tegenover de ander met wie men samenhandelt
Dramaturgisch perspectief	Individen doen alsof bij het spelen van sociale rollen
Indrukkenbeheer of 'impression management'	Methode die zelfbewuste strategische actoren gebruiken om geloofwaardige voorstellingen proberen te ensceneren
Façade	Een gestandaardiseerd expressief instrumentarium dat door het individu tijdens zijn voorstelling gebruikt wordt
De frontstage of façadegebied	Plaats van een voorstelling
De backstage of het achterafgebied	Een voor het publiek afgesloten plaats
Zelfpresentatie	Individen ensceneren in hun rollenspel ook altijd een beeld van zichzelf als 'personage' met bepaalde moreel geladen eigenschappen
Persoonsverwachtingen	Verwachtingen over iemands zelf of individualiteit
Patroonvariabelen	Een serie van belangrijke oriëntatiedilemma's, een serie van keuzen die een actor moet maken voor de situatie een bepaalde betekenis voor hem heeft
Persoonlijke verhoudingen	Relaties waarbinnen op een sociaal voorgegeven en relatief dwingende manier een persoonsgerichte instelling wordt verwacht